

קורס מידענות וניהול ידע

חיפה 2003

תוכנית לימודים - מודול מידענות

המרצה: ענת קלומל

מטרות הקורס:

1. הכרת מקורות מידע - להקנות ידע בכלי העזר העומדים לרשות המידען דרך האינטרנט וממאגרי המידע המקוונים. לפתח מודעות לסוגי המידע הקיימים, ומיומנות השימוש בכלי החיפוש השונים באינטרנט.
2. ידע ומיומנויות בחיפוש מידע - הכרת גישות שונות למידע במאגרים ובקטלוגים, הכרת תזאורוס במערכות לאחזור מידע והקניית מיומנויות לבניית שאילתא. הכרת טכניקות חיפוש מתקדמות ופיתוח יכולת חיפוש המידע מול הלקוחות – ראיון המסייע, החיפוש, אופן הצגת המידע ללקוח ותמחור.
3. הכרת מאגרי מידע מקוונים - הכרת מבנה מאגרי מידע מתחומים שונים, הכרת אפשרויות החיפוש ואחזור המידע במאגרי ועיבוד המידע במאגר. הכרת מספר ספקי מידע גדולים וממשקים שונים, ובחינת איכות המערכות.
4. הפקת מידע בארגון – הכרת שיטות לאיסוף מידע בארגונים ובחברות ואופן הפצתו בהם. הכרת הטכניקות והשיטות להפקת פרסומי מידע אנליטיים בארגון. הקניית מיומנויות לעיבוד מידע של מקורות מידע מחקריים וטכנולוגיים, הקניית מיומנויות להפקת פרסומי מידע לצרכנים שונים: מנהלים, אנשי עסקים, אנשי שיווק, חוקרים, מהנדסים וגורמי המו"פ בארגון.

נושאי הקורס:

1. האינטרנט ככלי מחקר שימושי.
 - עקרונות חיפוש מידע.
 - הערכת מידע ואתרי אינטרנט.
2. אינטרנט - כלי חיפוש היררכיים -מדריכים נושאים.
 - עקרונות החיפוש במדריכים.
 - בחינת התוצאות המתקבלות והערכתן.
3. אינטרנט - כלי חיפוש סורקים - מנועי חיפוש.
 - שיטות חיפוש מתקדמות במנועי חיפוש ואופן בניית השאילתא.
 - ההבדל בין מנוע חיפוש ואינדקס.

- חיפוש ברשימות משאבים ובווב הנסתר.
- 4. אינטרנט - חיפוש קבוצות דיון וקהילות וירטואליות.
איתור מידע מתוכן קבוצות הדיון והערכת המידע.
- 5. אינטרנט - מולטימדיה באינטרנט.
חיפוש קבצי קול, קבצי תמונה וקבצי וידאו.
- 6. אינטרנט - חיפוש ספרים באינטרנט.
- חיפוש ספרים בספריות האקדמיות.
- חיפוש ספרים בחניות ספרים וירטואליות.
- 7. אינטרנט - חיפוש כתבי עת.
חיפוש בעיתונים אלקטרוניים חופשיים, מדריכים למו"לים וחיפוש בטבלאות תוכן.
- 8. אינטרנט - כלי יעץ באינטרנט.
חיפוש באנציקלופדיה בתחומים שונים, מילונים ולקסיקונים.
- 9. אינטרנט - מאגרי מידע ברשת האינטרנט.
- קריטריונים לבחינת איכות מאגר מידע.
- שימוש בתזאורוס.
- עקרונות החיפוש במאגרי המידע.
- 10. מקורות מידע לתחומי מדעי החברה והרוח.
- חיפוש במפתח חיפה - מפתח למאמרים בעברית.
- חיפוש במאגר מכון סאלד - מחקרים אקדמיים במדעי החברה וחינוך.
- חיפוש נתונים חברתיים - נתונים סטטיסטיים.
- חיפוש מידע ממשלתי.
- 11. מקורות למידע בחינוך.
- חיפוש במאגר מכון סאלד.
- חיפוש במאגר ERIC - מאגר למאמרים מכתבי עת, ספרים, דיסרטציות וכנסים בתחום החינוך ופסיכולוגיה התפתחותית. הכרת סוגי המידע במאגר, כיסוי נושאים ושיטות החיפוש בו.
- 12. מקורות מידע רפואיים.
- פורטלים בתחום הרפואה.
- חיפוש במאגר Medline - Pubmed.
- חיפוש במאגר Web of Science - הדגשת הייחודיות של מאגר הציטוטים.
- 13. מקורות מידע טכנולוגיים.
- פורטלים בתחומי הטכנולוגיה.
- איתור מוצרי תעשייה.
- 14. מערכות מידע ומאגרי מידע מסחריים ProQuest.
- 15. חיפוש במאגרי המידע של חברת GALE.
- 16. חיפוש במאגרי המידע של חברת EBSCO.
- 17. מערכות מידע ומאגרי מידע מסחריים Lexis-Nexis.

18. מודיעין עסקי – מקורות מידע כלכליים.
- תהליך איסוף המידע העסקי ואופן הצגתו.
 - חיפוש מידע על חברות - ציבוריות ופרטיות.
 - חיפוש מידע על חברות מישראל, באירופה ומארצות הברית.
 - מקורות למידע עסקי - חקר שווקים.
19. מקורות למידע לפטנטים והון אינטלקטואלי.
- מושגים מרכזיים בתחום הפטנטים.
 - הכרת שיטות החיפוש של פטנטים ושיטות מיון הפטנטים.
 - הכרת מאגרי פטנטים.
20. מרכז מידע בארגון – ניהול ידע ארגוני.
- תפקיד המידען ומיומנויות העבודה.
21. הפקת מידע בארגון.
- שיטות איסוף מידע וסינון מידע.
 - עיבוד מידע.
 - הפצת מידע בארגון.
 - פרסונליזציה.
 - הכנת עלון דיגיטלי.

דרכי הוראה והלימוד: הרצאות פרונטליות, הדגמות ותרגול מעשי בכיתה.

חובות התלמידים: נוכחות מלאה בשיעורים והגשת פרויקט גמר.

רשימת מקורות מומלצים:

אתרים מרכזיים:

ספריית האוניברסיטה הפתוחה: www.openu.ac.il/library

מנועי חיפוש:

גוגול: www.google.com

אלטה ויסטה: www.altavista.com

מדרוך - יאהו: www.yahoo.com

Northern light: www.northernlight.com

קבוצות דיון: www.dejanews.com

אתרים המחייבים בתשלום:

חברת דיאלוג: www.dialog.com

חברת Lexis-Nexis: www.lexis-nexis.com

חברת ProQuest: www.umi.com/proquest

רשימת משאבים:

מלמ"ד – המרכז לשירותי מידע דיגיטלים: <http://libnet1.ac.il/~libnet/malmaid.htm>

אתר סנונית : <http://www.snunit.k12.il>

אתר של רשת עמל : <http://www.amalnet.k12.il>

<http://blpc.bl.uk> : The British library

ספריית הקונגרס : <http://catalog.loc.gov>

כתבי עת :

- ◆ Library Hi Tech:
- ◆ International Journal on Digital Libraries

מאמרים :

טייטל באום, רות. "התיזאורוס במערכות לאחזור מידע, מבנהו ומרכיביו". יד לקורא. כ"ז. אוגוסט 1993. עמ' 48-55.

רפאלי, ש., ורבן, ד. (2002). עיינתי, אך טרם הספיקותי לקנות. סטטוס (133), 62-65

<http://gsb.haifa.ac.il/~draban/modiin/Status2002.pdf>

השתתפות בפרומים :

◆ פורום למידענות בקהילות וואלה (קהילות - מחשבים - מידענות) : www.walla.co.il

◆ קהילת מידענות (חדשה) בדיאלוג :

<http://www.dialog.com/communities/forums/categories.cfm?catid=3>

◆ ניהולים - ניהול ידע : <http://www.nihulim.co.il>